En toen? en nu? en straks?

Een schrijversavontuur tijdens de coronacrisis

Een boek brengt geschiedenis tot leven, maar soms leef je de geschiedenis uit een boek

En toen?

Half november 2019 begon voor ons een bijzonder avontuur. We werden uitgenodigd bij uitgeverij Billy Bones om te komen praten over het schrijven van een kinderboek voor de Kinderboekenweek. Het motto voor 2020 is ‘En toen?’ waarbij kinderen met een mooi boek even terug kunnen gaan in de tijd.
Direct na ons gesprek met de uitgever zijn we gaan brainstormen. We hebben onszelf begraven in de boeken, we hebben ons scheel getuurd achter computerschermen, we mailden, appten en belden elkaar, net zo lang tot we twee weken later de basis hadden voor een spannend, historisch verhaal. Een verhaal dat zich afspeelt in Amsterdam halverwege de 17e eeuw, om precies te zijn in 1663-1664, de jaren dat de laatste pestepidemie Amsterdam teisterde.
Het CPNB, de organisator van de Kinderboekenweek, schrijft als toelichting bij het thema voor 2020: “*Boeken brengen geschiedenis tot leven, waardoor de wereld van vroeger tastbaar wordt.*” En wie had van tevoren kunnen bedenken hóe tastbaar die wereld van vroeger voor ons zou worden in de loop van ons schrijfproces!

Na goedkeuring van de verhaallijn, zijn we begin december begonnen met de uitwerking . Langzaam maar zeker kwam het avontuur van de tienjarige Jacob en zijn kleine zusje Catrijn tot leven. We gingen op ‘werkbezoek’ bij het Amsterdam Museum, het Scheepvaartmuseum en het Rijksmuseum en we wandelden door de stad. Tussen de toeristen door probeerden we ons een voorstelling te maken van een lege stad in de greep van de angst voor een dodelijke ziekte, een stad gehuld in rouw.
We discussieerden met elkaar: zou het inderdaad zo erg geweest zijn dat er geen mens meer op straat durfde? Volgens verschillende bronnen ging er in de ‘pestjaren’ in de handel bijna net zoveel geld om als in de jaren daarvoor, dan kan destijds toch niet alles in de stad stilgevallen zijn, concludeerden we.
We twijfelden, lazen, schreven en schrapten.

Toen werd het eind januari. Vreselijke berichten uit China bereikten ons via de media. Er was een nieuw onbekend virus opgedoken en mensen werden ziek, doodziek. Uit angst voor besmetting moest iedereen binnen blijven. Bedrijven werden gesloten, fabrieken stilgelegd. Wij stuurden elkaar foto's uit de krant van lege straten, verlaten treinstations en gesloten winkels. Ons beeld dat het tijdens die 17e eeuwse pestepidemie misschien wel meeviel, begon een beetje te kantelen. Opnieuw schreven en schrapten we voordat we begin februari de eerste helft van ons boek bij de uitgever inleverden, de epidemie zelf bleef nog vooral een ver-van-ons-bed-show.

Maar al heel snel dook het virus op in het noorden van Italië. Op televisie verschenen beelden van overvolle ziekenhuizen in Lombardije, mensen die hun huizen niet meer uit mochten, begrafenisondernemers die niet meer wisten waar ze de kisten moesten laten, begraafplaatsen die geen plek meer hadden. Steeds kroop het virus dichterbij.

In Nederland brak eind februari het carnaval los en in de voorjaarsvakantie gingen mensen massaal op wintersport, ook naar Noord-Italië en als een lawine denderde de epidemie daarna over ons heen.

Wat we, tegen beter weten in, nooit verwacht hadden, leefden we nog geen twee weken later zélf in een stad die compleet tot stilstand gekomen was. In een Amsterdam waar bijna alle winkels gesloten waren, alle samenkomsten afgelast, waar kinderen niet meer naar school gingen en mensen niet meer bij elkaar in de buurt mochten en durfden te komen. We maakten een wandeling door het uitgestorven Centrum, de oude stad waar ons verhaal zich afspeelt en we ondervonden aan den lijve welke uitwerking een dodelijke epidemie, een onzichtbare vijand, heeft op het dagelijks leven van iedereen.

Opnieuw wilden we tekst aanpassen, maar daarmee kwamen we in tijdnood, want de coronacrisis drong niet alleen ons verhaal, maar ook ons eigen leven binnen. Gelukkig (vooralsnog) niet op het gebied van onze eigen gezondheid en die van onze familie, maar wel greep het virus hard in op allerlei andere terreinen van ons dagelijks leven. Kinderen van wie werk, studie of school stil kwam te liggen, kinderen en een partner die hun zaak of bedrijf per direct moesten sluiten en een partner werkzaam in de gezondheidszorg. Ook niet te vergeten de zorgen over hoogbejaarde ouders waar we niet op bezoek konden.

Maar al deze narigheid heeft ons ook op een bizarre manier geholpen bij het schrijven van ons verhaal. De sfeer waar we samen zo vaak en zo lang over hebben gepraat werd door de coronacrisis opeens glashelder. Voor even leefden we een parallel-leven met de 17e eeuwse Amsterdammer in de greep van de pest.

En nu?

We hebben ons verhaal afgerond en de prachtige omslag, getekend door Sophie Pluim, is klaar. Het is een spannend avontuur geworden over Jacob en zijn vijfjarige zusje Catrijn (Cat) die na het overlijden van hun moeder met smart thuis wachten op de terugkomst van hun vader die vaart in dienst van de VOC. De valse buurvrouw verraadt de kinderen en ze worden van elkaar gescheiden. De kleine Cat komt in het pesthuis terecht en Jacob in het Burgerweeshuis. Voor Jacob begint een spannende zoektocht naar zijn zusje, waarbij hij hulp krijgt van weesjongen Willem en de kleurrijke Rattenbende.

We zijn er trots op dat het boek waaraan we met zoveel plezier geschreven hebben, af is. Tegelijk maken we ons ook zorgen of het decor van Amsterdam tijdens de laatste pestepidemie kopers en lezers misschien zal afschrikken. Of is dit misschien precies het juiste moment voor ons historische kinderboek?

En straks?

Voor alles hopen we natuurlijk dat de strijd met het virus door de mensen gewonnen wordt, dat er goede behandelingen gevonden worden en dat er een vaccin beschikbaar komt, zodat deze vreemde, surrealistische tijd snel in de geschiedenisboeken kan verdwijnen.

Voor ons persoonlijke avontuur hopen we op een ‘happy end’ waarbij geheel volgens planning ons boek ‘Leeuw met strepen’ in de zomer zal verschijnen. En wie weet kunnen jong en oud, puttend uit hun eigen ervaringen van de afgelopen maanden, wel beter met onze Jacob meeleven dan we ooit voor mogelijk hadden gehouden. Een historisch boek brengt de geschiedenis tot leven, maar soms leef je de geschiedenis uit een boek.

door: Lucinda Vos en Marlene Rebel